

Region dziś

Autor: Halina Karaś

Wyodrębniona przez dialektologów wschodnia część pasa Pogórza (w większości dawnej ziemi bieckiej) administracyjnie należy dziś zgodnie z nowym podziałem Polski z 1 I 1999 r. do województwa małopolskiego, a w części wschodniej – do podkarpackiego, obejmując powiat gorlicki (bez jego południowej części – Beskidu Niskiego, zamieszkałej przez Łemków (nazywanych przez miejscowych Polaków Rusinami), a po ich wysiedleniu częściowo przez ludność napływową, a częściowo przez tę ludność łemkowską, której udało się pozostać), częściowo tarnowski i jasielski. W latach 1975-1998 tereny te należały administracyjnie do woj. nowosądeckiego, tarnowskiego i krośnieńskiego. Najważniejsze miasta i miasteczka regionu to Ciężkowice, Biecz (4 575 mieszkańców), Gorlice (28 645 mieszkańców) i Jasło (38 104 mieszkańców). Nie jest to region typowo rolniczy, ale rolniczo-przemysłowy. Obok wsi rolniczych większość stanowią te, w których mieszkańcy łączą pracę na roli w małych kilkuhektarowych gospodarstwach z pracą w pobliskich miastach. Przybywa też mieszkańców nieposiadających własnych gospodarstw, a jedynie budujących domy na wsi i mających tylko działki przydomowe, a pracujących poza wsią. Znaczna część mieszkańców regionu wyjeżdża w celach zarobkowych na krótsze lub dłuższe pobyty za granicę, głównie do Włoch, Hiszpanii, Austrii, Niemiec, Anglii, Francji, rzadziej do USA. Część pracuje zarobkowo także w różnych regionach Polski, m.in. w Warszawie, Krakowie. Wschodnia część Pogórza jest gęsto zaludniona, np. w gminie Biecz (miejsko-wiejskiej) gęstość zaludnienia wynosi 171,1 mieszkańców na km² (dane z 30 VI 2004 roku).

W regionie gorlicko-jasielskim działa wiele organizacji i stowarzyszeń kulturalno-społecznych, m.in. Stowarzyszenie „Beskid Zielony”, organizujące wiele imprez propagujących kulturę ludową, czy Stowarzyszenie Twórczości Regionalnej w Bobowej. Bobowa słynie z koronkarstwa, od roku 2000 organizowane są w niej Międzynarodowe Festiwale Koronki Klockowej. Są galerie sztuki, centra kultury, muzea w Bieczu, Gorlicach, Jasle, także skansen budownictwa ludowego w Szymbarku, muzeum pszczelnictwa w Stróżach itp. Działa regionalna telewizja, radio, wydawana jest regionalna prasa (np. „Tygodnik Gorlicki”, „Kwartalnik Gorlicki”). Zespoły ludowe na terenie dawnej ziemi bieckiej, dziś bieckiej i gorlickiej, kultywują tradycje i upowszechniają elementy kultury tradycyjnej. Są to m.in. Regionalny Zespół Taneczny „Pogórzanie” z Gorlic, Regionalny Zespół Pieśni i Tańca z Łużnej, dziecięcy zespół „Podgrodzianie” z Biecza, Zespół Regionalny „Kowalnia” ze Stróż, Kapela Pana Mariana z Gorlic, „Lipiniacy” i „Kwiat lipy” z Lipinek, „Wójtowiacy” z Wójtowej, „Beskid” z Kobylanki, „Koronecka” z Sędziszowej. Dane statystyczne za: <http://www.biecz.pl>; <http://www.gorlice.pl>; <http://www.jaslo.pl> (z dnia 25 III 2008 r.) Fotografie: Halina Karaś, Jolanta Janusz.